

Uitwerking casussen en aanvullende opmerkingen, tips en informatie:

1. Financiële waarborging

Samen met een kinderopvanglocatie ga je BoekStart in de Kinderopvang uitvoeren. De gemeente geeft een projectsubsidie van een jaar. Jullie willen dat BoekStart in de Kinderopvang een vaste plaats krijgt in het beleid van de kinderopvanglocatie. Hoe garandeer je de toekomstige financiële waarborging van het programma?

Antwoord:

1. Ga als eerste het gesprek aan met het eigen MT in hoeverre de bibliotheek zelf kan -en wil- bijdragen, stel vast dat BoekStart past en blijft passen binnen de eigen strategie en positionering van de bibliotheek en wat de mogelijkheden zijn om bij te dragen uit eigen middelen/sponsoring/bijdragen.
2. Zijn die middelen er niet, dan kan het MT, met inhoudelijke bijdrage van de consultant en controller, zorg dragen voor een subsidieaanvraag,
3. Maak, samen met de controller, daarvoor een kostenberekening, bijvoorbeeld aan de hand van het rekenmodel. Lever zelf de input van wat nodig is en wat wenselijk is aan middelen. Neem alle kosten mee (ook overhead). Als je steeds niet weet of de subsidie verlengd wordt kan je ook het netwerk niet voortzetten. Continuïteit komt dan in het geding!
4. Stel samen met de opvanglocatie vast wie welk deel van de kosten draagt.
5. Realiseer je dat er geen 'garantie' bestaat voor toekomstige financiële borging. Doorloop daarom, in het gesprek met de gemeente, de volgende stappen voor het aanvragen van een subsidie:
 - a. Bespreek en leg de voorwaarden vast waaronder de gemeente spreekt van een succes, op grond waarvan zij voor volgend jaar weer subsidie wil verstrekken.
 - b. Leg die voorwaarden vast in, het liefst meetbare, KPI's. Let er op dat er geen KPI's worden afgesproken waar je geen invloed op kunt hebben of afhankelijk zijn van de inbreng van derden (zoals uitvoeren van taken door de kinderopvang zelf).
 - c. Leg ook vast hoe er verantwoord moet worden en wat er procesmatig moet gebeuren als er onverwachte gebeurtenissen zijn (denk aan de lockdowns..).
 - d. Verkóop je verhaal, op basis van een marketingplan en geef aan hoe het programma bijdraagt aan de maatschappelijke agenda van de gemeente!
 - e. Dien dan op afgesproken wijze en tijd de aanvraag in, samen met de financiële onderbouwing van de aanvraag, het 'marketingplan' en met expliciete aansluiting op de missie, visie en meerjarige strategie van de gemeente.
6. Zorg voor tussentijdse monitoring en rapportage aan de gemeente en geef aan in hoeverre de afgesproken KPI's zijn behaald. Dit is de basis voor een volgende aanvraag en de opstap naar structurele financiering.
7. Maak de urgentie duidelijk bij de kinderopvangorganisatie waarbij je BoekStart opstart, zodat zij zelf bereid zijn om het in hun eigen budget op te nemen als er geen subsidie meer is. De urgentie bij de gemeente kun je duidelijk maken door zowel als bibliotheek als kinderopvangorganisatie subsidie aan te vragen.

2. Opstarten

Tijdens een gesprek met een kinderopvanglocatie in de buurt informeer je ze over BoekStart in de Kinderopvang. Ze hebben nog twijfels. Ze vinden een collectie met nieuwe boeken via de bieb eigenlijk wel voldoende en hebben geen behoefte aan intensief contact. De pedagogisch medewerkers zijn professionals en lezen elke dag boekjes voor, zingen en praten met de kinderen... Wat kan iemand van de bieb dan nog bieden?

Hoe overtuig je deze kinderopvangorganisatie van het belang van BoekStart in de Kinderopvang?

Antwoord:

- Leg uit dat het om een beleidsmatige aanpak gaat die verder gaat dan voorlezen en collectie alleen en bovendien bewezen effect heeft op de taalontwikkeling van kinderen.
- Vertel dat het gaat om een programma dat gebaseerd is op de Plan-Do-Check-Act cyclus, waarbij je planmatig en opbrengstgericht werkt aan een positief voorleesklimaat in de kinderopvang. Met de monitor meet je het effect van wat je doet en stuur je jaarlijks bij.
- Vertel dat uit onderzoek blijkt dat kinderopvanglocaties die met BoekStart werken, positiever scoren op voorleesbeleid, er meer aandacht is structureel voorlezen en voor deskundigheidsbevordering.
- En dat BoekStart in de kinderopvang bijdraagt aan het voorkomen van laaggeletterdheid, doordat er gericht gewerkt wordt aan taalontwikkeling en woordenschatuitbreiding.
- Leg uit dat het gebrek aan leesvaardigheid bij kinderen een groot en groeiend probleem is. De kinderopvangorganisatie kan zich met BoekStart profileren richting ouders en gemeente en laten zien dat ze een bijdrage leveren aan het oplossen van dat probleem.
- Aan de samenwerking met de bibliotheek zitten veel voordelen voor de kinderopvang. Contact met de ouders, de leenvoorwaarden, lezen met het voorleeskastje en bijdrage aan het terugdringen van laaggeletterdheid. Als de samenwerking stopt, zijn ze dat ook kwijt.
- Maar: draagvlak op de werkvloer is belangrijk. Als dat er na herhaaldelijk proberen helemaal niet is, heeft het ook geen zin om er energie in te blijven steken.

3. Personeelwisseling

De locatiemanager met wie je een jaar geleden succesvol BoekStart in de Kinderopvang hebt opgestart en draaiende houdt, geeft aan dat ze een nieuwe baan heeft. Er komt een tijdelijke opvolger en er is geen tijd meer voor periodiek overleg. Je gaat gewoon door, maar op den duur wordt het wel vervelend dat er mails onbeantwoord blijven en dat er nauwelijks contact is. Hoe zorg je ervoor dat het contact goed blijft na een personeelwisseling?

Antwoord:

- Zorg vóór de personeelwisseling al voor gedeeld eigenaarschap en borging in het beleid, met een samenwerkingsovereenkomst, het maken van een voorleesplan en een jaarlijks activiteitenplan.
- Door mee te doen aan de Monitor en jaarlijks de speerpunten te bespreken en bij te stellen voor het nieuwe jaar. En door te zorgen voor regelmatig overleg en jaarlijks een evaluatiegesprek met de locatiemanager erbij.
- Als dat niet gedaan is, kan je het beste na de personeelwisseling een gesprek met de locatiemanager en de nieuwe contactpersoon organiseren om alle samenwerkingsafspraken weer opnieuw te maken en vast te leggen in een (vernieuwd) samenwerkingscontract.

- Als dat niet helpt, dan ga je met je directeur of manager het gesprek aan met de directie en locatiemanager van de kinderopvangorganisatie over het verbeteren van de samenwerking. Als ook dat niet helpt is het tijd om de samenwerking te beëindigen, zeg je de overeenkomst op en richt je je energie op een andere organisatie waar wel energie zit.

4. Na de opstartfase

Na het opstarten van BoekStart in de Kinderopvang (jullie zijn nu 2 jaar bezig) vindt de kinderopvang het wel duidelijk allemaal en wil stoppen. Hoe zorg je ervoor dat de samenwerking toch gecontinueerd wordt en inhoudelijk interessant blijft.

Antwoord:

- Tijd voor een evaluatiegesprek om de meerwaarde van samenwerking onder de aandacht te brengen. Je bent samen verantwoordelijk voor een interessante, nuttige samenwerking.
- PDCA cyclus naar voren brengen en uitleggen dat je door zo te werken steeds verder werkt aan het verbeteren van het leesklimaat. En dat het geen project is dat met twee jaar klaar is.
- Laat vaker je gezicht zien, verdiep je in hun behoefte en zorg er bijvoorbeeld voor dat pedagogisch medewerkers meer ondersteund worden bij activiteiten.
- Biedt verdieping in de samenwerking met de training mediaopvoeding <https://www.probiblio.nl/producten/digitale-geletterdheid/volwassenen/train-de-trainer-mediaopvoeding-voorlezen-kijken-en-spelen-in-de-wereld-van-nu>
- Vul de [Sterrenchecklist](#) in en kijk op welke bouwsteen nog winst valt te halen /verbetering kan worden gerealiseerd.
- Bespreek de uitkomsten van de Monitor en laat zien dat er nog veel te verbeteren valt.

Aanvullende opmerkingen:

- Jeanet Doodeman (Bibliotheek Kennemerwaard): wij vroegen eerst een bedrag per kind, nu gaan we door met een uurtarief en kan de kinderopvang zelf besluiten waar ze dat voor inzetten. Voorheen was het nooit zichtbaar waar het geld naartoe ging, omdat we werkten met een totaalpakket. Met het uurtarief weet de organisatie waarvoor ze betalen.

- Veronique Metselaar (Bibliotheek Kennemerwaard): wij besteden een half uur per week aan kleine locaties (1 tot 3 groepen) en een uur per week aan grote locaties (4 groepen of meer). Dit is fysieke aanwezigheid + administratieve werkzaamheden, maar mogen we inzetten/ clusteren naar eigen inzicht op basis van de behoefte van de opvanglocatie. Zoals mijn collega Jeanet aangaf, investeren we de eerste 2 jaar extra tijd in het contact en opbouwen van een band met de locatie (pm-ers én management). Naarmate Boekstart meer en meer geïmplementeerd is, laten we ze meer "los".

- Jolanda Westerink (de Bieb voor de Zaanstreek): Je probeert toch als bibliotheek maatwerk te leveren? Aansluiten bij wat een locatie nodig heeft. Het zou ook geweldig zijn als je teams kunt laten leren van elkaar binnen een grote organisatie. Dit kan je tijdens de trainingen die je aanbiedt vormgeven door pedagogisch medewerkers van diverse locaties samen de training te laten volgen. Dat is laagdrempeliger dan dat de leesconsulent ze het komt vertellen.

- De brochure van Stichting Lezen over de geïntegreerde aanpak Boekstart & dBos voor IKC's en Brede scholen is [hier](#) te vinden (via Boekstartpro).